

OKUPLJANJE EKOLOŠKIH AKTIVISTA
NE DAMO ROGOZNU

17. APRILA 2026. GODINE, NOVI PAZAR

- MONITORING IZVEŠTAJ 1/26 -

Beograd, 6. maj 2026. godine

**OKUPLJANJE EKOLOŠKIH AKTIVISTA "Ne damo Rogoznu",
17. APRIL 2026. GODINE, NOVI PAZAR
MONITORING IZVEŠTAJ**

I. SAŽETAK

Monitoring javnog okupljanja održanog 17. aprila 2026. godine u Novom Pazaru sproveden je s ciljem analize ostvarivanja prava na slobodu mirnog okupljanja, kao i procene postupanja institucija.

Javno okupljanje „Ne damo Rogoznu“ bilo je najavljeno i organizovano kao jedno od okupljanja ekoloških aktivista i građana u nizu ekoloških skupova i aktivnosti širom Republike Srbije koji se održavaju poslednjih godina. Protest je održan na platou ispred gradske uprave Grada Novog Pazara, odakle se kolona najpre zaputila do zgrade policijske uprave, a zatim i do službenih prostorija preduzeća „Zlatna reka“ koje ekološki aktivisti vide kao glavnog organizatora istraživačkih iskopavanja na planini Rogozni koja se nalazi u blizini ovog grada.

Prisustvo uniformisane policije bilo je vidljivo, ali malobrojno. Na terenu je bilo najviše 20 pripadnika redovne i saobraćajne policije, bez opreme za razbijanje demonstracija. Okupljanje građana proteklo je mirno i bez incidenata. Vidljivo je bilo i prisustvo bar četiri policajca u civilu. Bio je vidljiv i određen broj redara koji su, kao i na prethodnim okupljanjima, bili jasno obeleženi prslucima.

Izveštavanje o predmetnom protestu 17. aprila 2026. godine praćeno je na lokalnim medijima kao i na televiziji N1 koja ima kablovsku pokrivenost i čiji se novinar direktno uključivao u program sa lica mesta tokom trajanja protesta.

II. UVOD

Cilj monitoringa javnih okupljanja je sveobuhvatno prikupljanje i analiza podataka o ostvarivanju prava na slobodu mirnog okupljanja, kako bi se osigurala zaštita i unapređenje ovog temeljnog ljudskog prava. Zaključci izvedeni iz procesa monitoringa predstavljaju ključni instrument za zagovaranje usklađivanja domaćeg zakonodavstva, politika i praksi sa međunarodnim standardima, posebno onima utvrđenim *Evropskom konvencijom o ljudskim pravima* i preporukama relevantnih međunarodnih organizacija.

Monitoring služi pozivanju na odgovornost državnih organa u ispunjavanju njihovih zakonskih i međunarodnih obaveza u pogledu obezbeđivanja i zaštite slobode mirnog okupljanja. To podrazumeva praćenje postupanja policije, procenu adekvatnosti preduzetih mera i identifikaciju eventualnih zloupotreba ovlašćenja. Kroz ovaj proces, mogu se otkriti sistemski nedostaci i ukazati na potrebne reforme, čime se doprinosi izgradnji transparentnijeg i odgovornijeg sistema. Time se jača poverenje građana u institucije i podržava dalje jačanje demokratskih vrednosti.

Osim toga, rezultati monitoringa imaju edukativnu ulogu, pružajući organizatorima javnih okupljanja praktične smernice o primerima dobre i loše prakse. Na taj način se jačaju kapaciteti organizatora da efikasnije planiraju i sprovode okupljanja u skladu sa zakonskim okvirom i standardima ljudskih prava, istovremeno podižući svest o njihovim pravima i obavezama. Ova edukativna dimenzija doprinosi preventivnom delovanju, smanjujući rizik od kršenja prava i omogućavajući organizatorima da preduzmu neophodne mere za bezbedno i uspešno održavanje okupljanja.

Metodologija za monitoring javnih okupljanja kombinuje najbolje međunarodne prakse sa lokalnim specifičnostima, omogućavajući precizno i sveobuhvatno praćenje svih aspekata javnih okupljanja. Ključni elementi metodologije uključuju:

- Praćenje postupanja policije prema učesnicima okupljanja,
- Procenu zaštite prava učesnika i eventualnih kršenja ljudskih prava,
- Analizu usklađenosti sa međunarodnim standardima prava na slobodu mirnog okupljanja.

Fokus je stavljen na nezavisnost, objektivnost, nepristrasnost, i transparentnost prilikom prikupljanja podataka, čime se obezbeđuje visok nivo pouzdanosti i kredibiliteta rezultata. Ova metodologija omogućava ne samo identifikaciju postojećih problema, već i preporuke za unapređenje prakse, kako bi se osiguralo da se javna okupljanja sprovode u skladu sa međunarodnim standardima ljudskih prava.

III. POZADINA PROTESTA

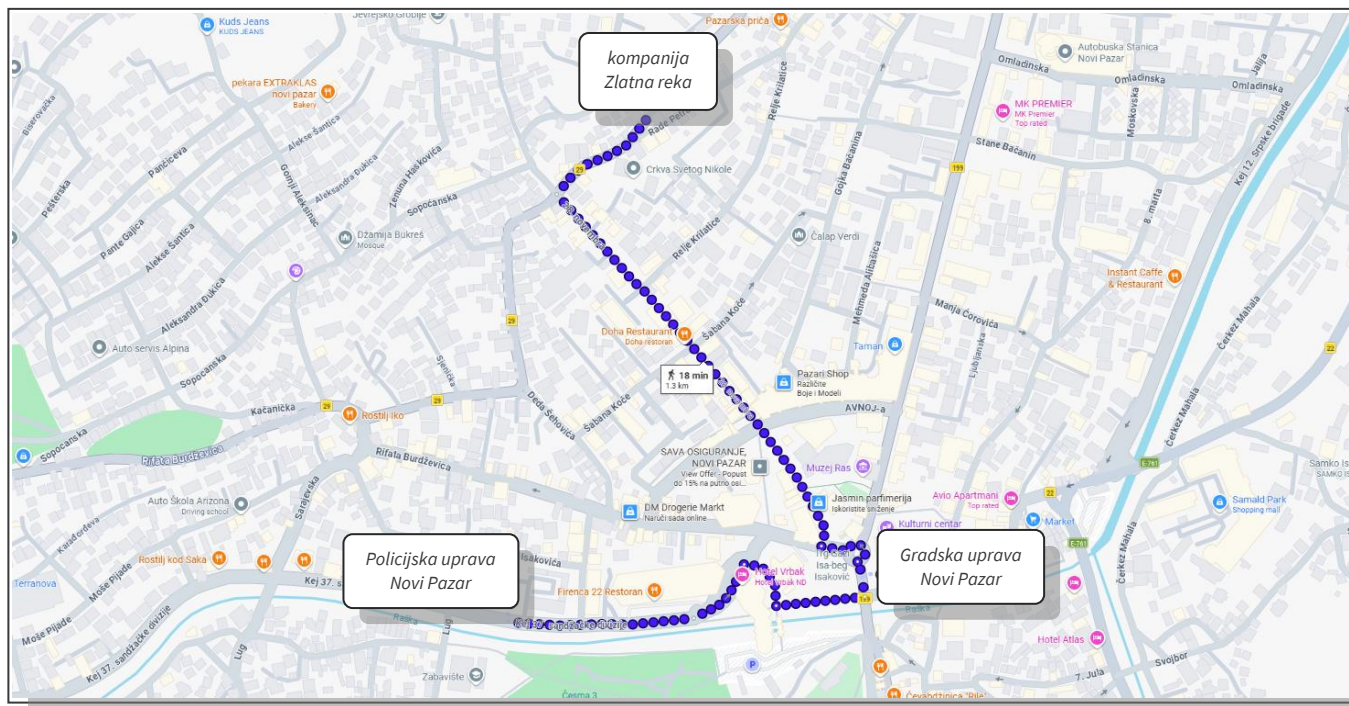
Nekoliko godina unazad širom Srbije održavaju se brojni protesti građana i ekoloških organizacija i beleži se vidljiv porast građanskog aktivizma u oblasti zaštite životne sredine, često kao reakcija na projekte koji su percipirani kao rizični po zdravlje ljudi i prirodu. Među najmasovnijima izdvajaju se protesti protiv projekta kompanije Rio Tinto i planiranog rudnika litijuma u dolini Jadar, koji su kulminirali krajem 2021. i početkom 2022. godine blokadama saobraćajnica širom zemlje. Ovi protesti okupili su širok spektar učesnika, od lokalnog stanovništva do ekoloških organizacija i javnih ličnosti. Protesti su doprineli odluci vlasti da privremeno obustave projekat. Paralelno s tim, protesti su se organizovali i zbog zagađenja vazduha u urbanim sredinama poput Beograda i Bora, gde su građani ukazivali na prekoračenje dozvoljenih nivoa štetnih čestica i nedovoljno efikasne institucionalne odgovore.

Pored toga, značajni su i lokalni protesti usmereni protiv izgradnje mini-hidroelektrana, naročito u zaštićenim područjima kao što je Stara planina, gde su meštani i aktivisti godinama organizovali okupljanja i dežurstva kako bi sprečili devastaciju rečnih tokova. Protesti su takođe beleženi u vezi sa problemima upravljanja otpadom, poput višegodišnjeg nezadovoljstva građana zbog deponije u Vinči, kao i zbog planova za otvaranje novih rudarskih i industrijskih postrojenja bez adekvatnih procena uticaja na životnu sredinu. Ovi različiti oblici ekološkog otpora ukazuju na rastuću svest građana o značaju očuvanja prirodnih resursa i sve veću spremnost da se kroz javne proteste utiče na donošenje odluka.

Posmatrano javno okupljanje je bilo najavljeno i organizovano kao nastavak aktivističko-građanskih okupljanja u vezi sa pripremnim radnjama/iskopavanjima u vezi s potencijalnim otvaranjem rudnika zlata na planini Rogozni u okolini grada Novog Pazara, odnosno protest protiv preduzeća „Zlatna reka“ koje sprovodi te istraživačko-pripreme aktivnosti na pomenutom području. Protest je organizovan od strane neformalne grupe građana „Ne damo Rogoznu“.

**OKUPLJANJE EKOLOŠKIH AKTIVISTA "Ne damo Rogoznu",
17. APRIL 2026. GODINE, NOVI PAZAR
MONITORING IZVEŠTAJ**

III. PREGLED PROTESTA

Trasa protesta u Novom Pazaru, 17. aprila 2026. godine.

Organizatori protesta okupljeni su u neformalnu grupu građana „Ne damo Rogoznu“ i zbor građana „Rogozna“, a zahtev je da se u potpunosti prekine sa pripremno istraživačkim aktivnostima/bušenjima na području planine Rogozne, kao i da se projekat otvaranja rudnika zlata u potpunosti obustavi, odnosno da se od istog odustane.

Protest je počeo u 13 časova i 40 minuta ispred zgrade gradske uprave grada Novog Pazara u ulici Stevana Nemanje. Nakon održanog uvodnog govora, formirana je kolona koja se potom iza raširenog transparenta na kom je pisalo „ne damo Rogoznu“, kolovozom ulica Stevana Nemanje i Refata Burdževića, a zatim i sredinom Keja 37. sandžačke gimnazije došla do zgrade policijske uprave Novi Pazar, gde je održan kratak kritički govor na račun toga što su policajci privodili, vršili pritisak i prekršajno kažnjavali građane tokom prethodnih protesta u vezi sa iskopavanjima na Rogozni.

Posle protesta ispred zgrade policijske uprave kolona se pomenutim kejom i ulicom 28. novembra uputila najpre ka samom centru grada (ugao ulica 28. novembra i AVNOJ-a) gde je troje aktivista održalo govore, a zatim ulicom 28. novembra ka ulici Miodraga Jovanovića ispred broja 21B gde se nalazi sedište kompanije Zlatna reka koja rukovodi postupcima istraživanja/bušenja na planini Rogozni. Tamo su demonstranti ostavili tri flašice, po njihovim rečima zatrovane i zamućene vode, koja je uzeta sa obližnjih izvorišta s pomenute planine. Nakon tog performansa okupljeni građani uputili su se ponovo u sam centar grada (ugao ulica 28.

**OKUPLJANJE EKOLOŠKIH AKTIVISTA "Ne damo Rogoznu",
17. APRIL 2026. GODINE, NOVI PAZAR
MONITORING IZVEŠTAJ**

novembra i AVNOJ-a) gde je održana tribina na temu zagađenja. Na pomenutoj tribini ekološki aktivisti su odgovarali na pitanja okupljenih građana.

Tokom šetnje saobraćajna policija preusmeravala je saobraćaj kako bi kolona demonstranata mogla nesmetano da se kreće sredinom pomenutih ulica. Redari su, s druge strane obezbeđivali raskrsnice i kolonu.

Redari su prevenirali svako uvredljivo skandiranje od strane demonstranata, koje nema veze sa temom okupljanja.

Vozila hitne pomoći ili ekipa u pokretu nisu uočene, niti je u bilo kom trenutku bila potrebna lekarska intervencija.

V. PONAŠANJE UČESNIKA

Protest je protekao mirno i bez incidenata. Takvom ambijentu verovatno su doprineli povoljni vremenski uslovi, kao i način prisustva policijskih snaga, koje su bile raspoređene u redovnim uniformama, bez vidljive opreme za razbijanje demonstracija, i stajale u manjim grupama duž trase kretanja učesnika. Tokom šetnje, demonstranti su nosili transparente protiv planiranih aktivnosti iskopavanja, uzvikujući slogan „Ne damo Rogoznu“ i „Nećete kopati“. Krećući se pešačkom zonom (ulica 28. novembra), učesnici su se obraćali građanima koji su boravili u ugostiteljskim objektima, pozivajući ih da im se pridruže u protestnoj koloni, povremeno uz duhovite poruke.

VI. PONAŠANJE INSTITUCIJA

Tokom protesta bile su prisutne različite policijske jedinice, ali nije bilo vidljivo prisustvo pripadnika žandarmerije. Oprema koju su policajci nosili je bila standardna. Procena broja pripadnika policije je najviše 20, dok tačan broj nije bilo moguće precizno utvrditi. Posmatrači su uočili prisustvo policajca u civilu ili pripadnika državne bezbednosti (nije bilo moguće proceniti pripadnost jedinici).

Saobraćajna policija bila je prisutna duž pristupnih ruta, uočena na većini mesta gde je saobraćaj bio zaustavljen zbog kretanja kolone. Nisu uočene situacije u kojima bi bilo potrebe za intervencijom. Za razliku od nekih prethodnih protesta posebno protesta Studenti u blokadi, gde su pešačke zone pored pripadnika saobraćajna policije i redara štitili i poljoprivrednici sa traktorima ili motociklisti, ovde to nije bio slučaj.

Nekoliko dana nakon održavanja posmatranog okupljanja, Zbor građana Novi Pazar, u saopštenju od 6. maja 2026. godine, izneo je informaciju da su građani iz naselja poput Trnave, Brđana i Rajetića izloženi dodatnom pritisku, gde je građanima stiglo „88 prekršajnih prijava i sudskih poziva“, prvenstveno u vezi sa prethodnim okupljanjima sličnog povoda.¹

¹ Sandžačke, „Zbor građana: 88 prijava protiv mještana Rogozne, a ministru policije se dijele počasti“, 6. maja 2026. godine, dostupno na: <https://sandzacke.rs/vijesti/sandzak/zbor-gradjana-88-prijava-protiv-mjestana-rogozne-a-ministru-policije-se-dijeje-pocasti/>.

VII. REAKCIJA JAVNOSTI I MEDIJA

Nacionalni javni servis Radio-televizija Srbije, iako je izveštavao o protestu održanom 15. marta 2026. godine u vezi sa iskopavanjima na planini Rogozni, o predmetnom protestu održanom 17. aprila sa istom tematikom nije izveštavao. O pomenutom protestu nisu izveštavali ni prorežimski tabloidi, dok su skup detaljnije, sa povremenim uključivanjima uživo u program pratili nezavisni mediji N1 i Nova S, kao i brojni lokalni mediji.

X. POŠTOVANJE DOMAĆEG I MEĐUNARODNOG PRAVNOG OKVIRA

Za analizu usklađenosti javnog okupljanja koje je predmet monitoringa sa domaćim zakonodavstvom i međunarodnim standardima u ovoj oblasti, ključni su sledeći pravni dokumenti: Ustav Republike Srbije, Zakon o javnom okupljanju, Zakon o policiji, Evropska konvencija o ljudskim pravima (EKLP), kao i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (MPGPP). Ovi dokumenti predstavljaju temelj za ocenu da li su postupci državnih organa tokom javnog okupljanja bili u skladu sa zakonima Republike Srbije i preuzetim međunarodnim obavezama u oblasti zaštite ljudskih prava. Protest „Ne damo Rogoznu“ predstavljao je mirno i legitimno izražavanje nezadovoljstva građana, koji je protekao u skladu sa Ustavom i međunarodnim standardima.

XI. ZAKLJUČCI

1. Postupanje policije i bezbednosnih službi

- Policijske snage bile su raspoređene u odgovarajućem (malom) broju, uobičajeno uniformisane i bez specijalizovane opreme za razbijanje demonstracija.

2. Uloga medija i javne komunikacije

- Izveštavanje nije praćeno na svim medijima. Naime, dok su nezavisni mediji pratili skup sa direktnim uključenjima u isti, javni medijski servisi nisu prenosili protest, kao ni provladini mediji.

3. Usklađenost sa međunarodnim standardima

- Protest „Ne damo Rogoznu“ predstavljao je mirno i legitimno izražavanje nezadovoljstva građana, koji je protekao u skladu sa Ustavom i međunarodnim standardima.

OKUPLJANJE EKOLOŠKIH AKTIVISTA "Ne damo Rogoznu",
17. APRIL 2026. GODINE, NOVI PAZAR
MONITORING IZVEŠTAJ

ANEKS: SLIKE SA PROTESTA

Učesnici protesta ispred sedišta kompanije Zlatna Reka

Učesnici protesta ispred zgrade gradske uprave

Učesnici protesta

Učesnici protesta

Mediji na protestu

Policija na protestu